

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

Κύρωση του Μνημονίου Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Εξωτερικών και του Υπουργείου Πολιτισμού της Ελληνικής Δημοκρατίας, αφενός και του Ελληνορθόδοξου Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, αφετέρου

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	
Άρθρο πρώτο σχεδίου νόμου	Κύρωση Μνημονίου Συνεργασίας
Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Εξωτερικών και του Υπουργείου Πολιτισμού της Ελληνικής Δημοκρατίας, αφενός και του Ελληνορθόδοξου Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, αφετέρου	
παρ. 1 του Μνημονίου	Σκοπός
παρ. 2 του Μνημονίου	Κοινές δράσεις συνεργασίας
παρ. 3 του Μνημονίου	Χρηματοδότηση προγραμμάτων ή δράσεων συνεργασίας
παρ. 4 του Μνημονίου	Τροποποίηση Μνημονίου Συνεργασίας
παρ. 5 του Μνημονίου	Όροι Μνημονίου Συνεργασίας
παρ. 6 του Μνημονίου	Δικαιώματα
παρ. 7 του Μνημονίου	Επίλυση διαφορών
παρ. 8 του Μνημονίου	Έναρξη ισχύος, διάρκεια και παράταση
Άρθρο δεύτερο Σχεδίου νόμου	Έναρξη ισχύος

Άρθρο πρώτο
Κύρωση Μνημονίου Συνεργασίας

Κυρώνεται και αποκτά ισχύ νόμου το από 8.6.2026 Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Εξωτερικών και του Υπουργείου Πολιτισμού της Ελληνικής Δημοκρατίας, αφενός και του Ελληνορθόδοξου Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, αφετέρου, που υπογράφηκε στην Αθήνα στις 8 Ιουνίου 2026, το κείμενο του οποίου, στην ελληνική γλώσσα, έχει ως εξής:

ΜΝΗΜΟΝΙΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΜΕΤΑΞΥ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΑΦΕΝΟΣ ΚΑΙ
ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ, ΑΦΕΤΕΡΟΥ

Το Υπουργείο Εξωτερικών και το Υπουργείο Πολιτισμού της Ελληνικής Δημοκρατίας, αφενός, και το Ελληνορθόδοξο Πατριαρχείο Ιεροσολύμων, αφετέρου (εφεξής τα «Μέρη»)

Έχοντας υπόψη

1. Ότι το Ελληνορθόδοξο Πατριαρχείο Ιεροσολύμων, ως ο αρχαιότερος φορέας της χριστιανικής παρουσίας στους Αγίους Τόπους, φέρει την αποκλειστική ευθύνη για την πνευματική καθοδήγηση του Ορθοδόξου Ποιμνίου, τη διαφύλαξη των Ιερών Προσκυνημάτων και την προστασία της υλικής και άυλης κληρονομιάς του παράλληλα με τη συντήρηση και προβολή των πολιτιστικών και θρησκευτικών θησαυρών και των πολύτιμων στοιχείων θρησκευτικού, λατρευτικού, ιστορικού, αρχιτεκτονικού και καλλιτεχνικού χαρακτήρα (εφεξής «μνημεία»), η οποία αποτελεί πολύτιμο τμήμα της παγκόσμιας πολιτιστικής και θρησκευτικής παράδοσης.

2. Ότι το Υπουργείο Πολιτισμού αποτελεί τον αρμόδιο φορέα της Ελληνικής Δημοκρατίας για τη στήριξη, διατήρηση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς του Ελληνισμού, και ιστορικά συνεργάζεται με θεσμούς της Ορθοδοξίας για την προστασία της πολιτιστικής τους περιουσίας, με τη στήριξη του Υπουργείου Εξωτερικών.

και έχοντας κοινή βούληση

να εδραιωθεί αναβαθμισμένη, διαφανής και σταθερή συνεργασία μεταξύ τους σεβόμενοι την κανονική, διοικητική και ιστορική αυτοτέλεια του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, με σκοπό την διατήρηση, προστασία, μελέτη και ανάδειξη της θρησκευτικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και των Ιερών Προσκυνημάτων του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων αναγνωρίζοντας τον ρόλο του στη διαχείριση της πολιτιστικής και θρησκευτικής του κληρονομιάς.

Συμφωνούν τα ακόλουθα:

1. Τα Μέρη θα συνεργαστούν, με σκοπό την υποστήριξη του Ελληνορθόδοξου Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, το οποίο ορίζει, σε συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού και το Υπουργείο Εξωτερικών, τις προτεραιότητες, τους όρους πρόσβασης και τον τρόπο υλοποίησης των επιμέρους έργων. Οι τεχνικές ή άλλες ομάδες υποστήριξης οι οποίες αναλαμβάνουν τις δράσεις που απαιτούνται θα καθορίζονται κάθε φορά κατόπιν συμφωνίας των Μερών.

2. Οι κοινές δράσεις θα περιλαμβάνουν, ενδεικτικά:

- α) σχεδιασμό και επίβλεψη εργασιών συντήρησης και αποκατάστασης των κινητών και ακίνητων μνημείων, όπως ενδεικτικά εικόνες, αγιογραφίες, ξυλόγλυπτα, ψηφιδωτά κ.α.,
- β) ψηφιακή αποτύπωση των μνημείων,
- γ) εκπόνηση μελετών επί των ανωτέρω έργων,
- δ) καταγραφή και τεκμηρίωση κινητών κειμηλίων,
- ε) οργάνωση, ψηφιοποίηση και συντήρηση χειρογράφων και εντύπων του Ιστορικού Αρχείου του Πατριαρχείου και της Πατριαρχικής Βιβλιοθήκης
- στ) συντήρηση και αποκατάσταση εικόνων, αγιογραφιών, ξυλόγλυπτων, ψηφιδωτών και λοιπών αντικειμένων
- ζ) συνεργασία για τη μελέτη, επιστημονική αξιοποίηση και ανάδειξη των ανωτέρω καθώς και του όλου αρχειακού υλικού του Πατριαρχείου,
- η) διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων, συνεδρίων, διαλέξεων και επιστημονικών συναντήσεων, με δυνατότητα συμμετοχής και συμβολής τρίτων φορέων,
- θ) ακαδημαϊκές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες, σε συνεργασία με Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Ελλάδας,
- ι) συνεργασίες με διεθνείς επιστημονικούς, ερευνητικούς και πολιτιστικούς φορείς για την επίτευξη των στόχων του παρόντος Μνημονίου.
- ια) επιστημονικές εκδόσεις και έντυπα για την προβολή της ιστορίας και των μνημείων του Πατριαρχείου.
- ιβ) τυχόν άλλες κοινά συμφωνηθείσες δράσεις.

3. Στο πλαίσιο του παρόντος Μνημονίου Συνεργασίας, το Υπουργείο Εξωτερικών και το Υπουργείο Πολιτισμού της Ελληνικής Δημοκρατίας θα χρηματοδοτούν συμφωνηθείσες δράσεις εκ των ενδεικτικά αναφερόμενων στην παρ. 1 με το συνολικό ποσό του ενός εκατομμυρίου ευρώ (1.000.000,00 €) ετησίως καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος του παρόντος, ως εξής:

χρηματοδότηση με το ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων ευρώ (500.000,00 €) ετησίως από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εξωτερικών και

χρηματοδότηση με το ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων ευρώ (500.000,00 €) ετησίως από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Πολιτισμού.

Η χρηματοδότηση θα αφορά συγκεκριμένα προγράμματα ή δράσεις συνεργασίας, τα οποία θα συμφωνούνται εγγράφως από τα Μέρη πριν από την έναρξη της υλοποίησής τους, κατόπιν εισηγήσεως του Ελληνορθόδοξου Πατριαρχείου Ιεροσολύμων ως προς τις προτεραιότητες. Η εκταμίευση των σχετικών χρηματοδοτικών κονδυλίων θα διέπεται από τις οικείες διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας. Οι εργασίες των έργων εντός των χώρων του Πατριαρχείου θα

εκτελούνται υπό την εποπτεία του Πατριαρχείου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις επιμέρους συμφωνίες.

4. Οποιαδήποτε τροποποίηση του παρόντος πραγματοποιείται εγγράφως, με νεότερη συμφωνία των Μερών.

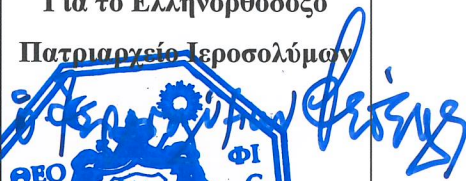
5. Το παρόν Μνημόνιο δεν στοιχειοθετεί συνεταιρισμό ή κοινοπραξία μεταξύ των Μερών, ούτε υποδηλώνει ότι οποιοδήποτε Μέρος καθίσταται πληρεξούσιο των άλλων ιδιαιτέρως δε καμία διάταξη δεν μπορεί να ερμηνευθεί κατά τρόπο που να παραβιάζει τα κυριαρχικά, κανονικά ή διοικητικά δικαιώματα του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων.

6. Κανένα από τα Μέρη δεν μπορεί να εκχωρήσει ή να μεταβιβάσει τα δικαιώματα του εκ του παρόντος Μνημονίου σε τρίτο.

7. Τυχόν διαφορές που θα προκύψουν από την ερμηνεία και την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος θα επιλύονται με καλόπιστη διαβούλευση μεταξύ των Μερών.

8. Το παρόν Μνημόνιο Συνεργασίας τίθεται σε ισχύ κατά την ημερομηνία δημοσίευσης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας του κυρωτικού αυτού νόμου και θα παραμείνει σε ισχύ για περίοδο δέκα ετών, με δυνατότητα παράτασης της ισχύος του, κατόπιν από κοινού αξιολόγησης των αποτελεσμάτων της εφαρμογής του.

Υπεγράφη στην Αθήνα, στις 8 Ιουνίου 2026, σε τρία πρωτότυπα, ένα για κάθε Μέρος.

Για το Υπουργείο Εξωτερικών της Ελληνικής Δημοκρατίας 	Για το Υπουργείο Πολιτισμού της Ελληνικής Δημοκρατίας 	Για το Ελληνορθόδοξο Πατριαρχείο Ιεροσολύμων
--	--	---

Άρθρο δεύτερο
Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και του Μνημονίου Συνεργασίας που κυρώνεται, από την πλήρωση των προϋποθέσεων του άρθρου 8 αυτού.

Αθήνα, 3 Σεπτεμβρίου 2026

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Κ. Πιερρακάκης

Γ. Γεραπετρίτης

ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Σ. Ζαχαράκη

Π. Θεοδωρικάκος

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Στ. Μενδώνη

ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΡΥΘΜΙΣΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	
ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ με τίτλο «Κύρωση του Μνημονίου Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Εξωτερικών και του Υπουργείου Πολιτισμού της Ελληνικής Δημοκρατίας, αφενός και του Ελληνορθόδοξου Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, αφετέρου»	
Επισπεύδον Υπουργείο	Υπουργείο Πολιτισμού
Στοιχεία επικοινωνίας	Παναγιώτης Χίνης, Νομικός Σύμβουλος της Υπουργού Πολιτισμού, τηλ. 6932521336, email: pchinis@culture.gr
ΤΟΜΕΙΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΣΗΣ	
Εκπαίδευση - Πολιτισμός (νομοθέτηση επί θεμάτων Υπουργείων Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού και Πολιτισμού)	X
Εθνική άμυνα – Εξωτερική πολιτική (νομοθέτηση επί θεμάτων Υπουργείων Εθνικής Άμυνας και Εξωτερικών)	
Οικονομική/ δημοσιονομική/ φορολογική πολιτική (νομοθέτηση επί θεμάτων Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών)	
Κοινωνική πολιτική (νομοθέτηση επί θεμάτων Υπουργείων Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Υγείας και Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας)	
Δημόσια διοίκηση – Δημόσια τάξη – Δικαιοσύνη (νομοθέτηση επί θεμάτων Υπουργείων Εσωτερικών, Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Προστασίας του Πολίτη, Δικαιοσύνης και Μετανάστευσης και Ασύλου)	
Ανάπτυξη – Επενδυτική δραστηριότητα (νομοθέτηση επί θεμάτων Υπουργείων Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υποδομών και Μεταφορών, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Τουρισμού και Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας)	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

A. Αιτιολογική έκθεση	1
B. Έκθεση νομιμότητας	7
Δ. Έκθεση γενικών συνεπειών	9

A. Αιτιολογική έκθεση

A.1 Η «ταυτότητα» της αξιολογούμενης ρύθμισης

A.1.1 Ποιο ζήτημα αντιμετωπίζει η αξιολογούμενη ρύθμιση; Ποιες συνέπειες προκαλούνται ή πρόκειται να προκληθούν, εάν δεν ρυθμιστεί το ζήτημα;
Το προτεινόμενο σχέδιο νόμου αποσκοπεί στην κύρωση του Μνημονίου Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Εξωτερικών και του Υπουργείου Πολιτισμού της Ελληνικής Δημοκρατίας, αφενός και του Ελληνορθόδοξου Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, αφετέρου, το οποίο υπογράφηκε την 8η Ιουνίου 2026, στην Αθήνα. Στόχος του Μνημονίου είναι η εδραίωση αναβαθμισμένης, διαφανούς και σταθερής συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Εξωτερικών και του Υπουργείου Πολιτισμού της Ελληνικής Δημοκρατίας, αφενός και του Ελληνορθόδοξου Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, αφετέρου, με σκοπό τη διατήρηση, προστασία, μελέτη και ανάδειξη της θρησκευτικής και πολιτιστικής κληρονομίας, καθώς και των Ιερών Προσκυνημάτων του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων.
A.1.2 Ποιους φορείς ή πληθυσμιακές ομάδες αφορά η αξιολογούμενη ρύθμιση;
Η αξιολογούμενη ρύθμιση αφορά στο Υπουργείο Εξωτερικών, το Υπουργείο Πολιτισμού και το Ελληνορθόδοξο Πατριαρχείο Ιεροσολύμων.

A.2 Η αναγκαιότητα της αξιολογούμενης ρύθμισης	
A.2.1 Το εν λόγω ζήτημα έχει αντιμετωπιστεί με νομοθετική ρύθμιση στο παρελθόν; ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☒ Εάν ΝΑΙ, ποιο είναι το ισχύον νομικό πλαίσιο που ρυθμίζει το ζήτημα;	
A.2.2 Γιατί δεν είναι δυνατό να αντιμετωπιστεί στο πλαίσιο της υφιστάμενης νομοθεσίας	
i) με αλλαγή προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης ή άλλης κανονιστικής πράξης;	Πρόκειται για Μνημόνιο που τίθεται σε ισχύ κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του κυρωτικού του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
ii) με αλλαγή διοικητικής πρακτικής συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας νέας ερμηνευτικής προσέγγισης της υφιστάμενης νομοθεσίας;	Οι στόχοι των αξιολογούμενων ρυθμίσεων δεν μπορούν να επιτευχθούν με αλλαγή διοικητικής πρακτικής συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας νέας ερμηνευτικής προσέγγισης της υφιστάμενης νομοθεσίας.
iii) με διάθεση περισσότερων ανθρώπινων και υλικών πόρων;	Οι στόχοι που επιδιώκονται με τις αξιολογούμενες ρυθμίσεις δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν με διάθεση περισσότερων ανθρωπίνων και υλικών πόρων.

A.3 Συναφείς πρακτικές
Έχετε λάβει υπόψη συναφείς πρακτικές άλλων χωρών της Ε.Ε. ή του Ο.Ο.Σ.Α., οργάνων της Ε.Ε. ή διεθνών οργανισμών; ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☒ Εάν ΝΑΙ, αναφέρατε συγκεκριμένα ποιες είναι αυτές, σε ποια σημεία της ρύθμισης αξιοποιήθηκαν, και πώς συγκρίνονται με την ελληνική πραγματικότητα:

A.4 Κατ' άρθρον ανάλυση της αξιολογούμενης ρύθμισης	
Άρθρο	Ανάλυση
Άρθρο πρώτο Σχεδίου νόμου	Με το άρθρο πρώτο κυρώνεται το από 8.6.2026 Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Εξωτερικών και του Υπουργείου Πολιτισμού της Ελληνικής Δημοκρατίας, αφενός, και του Ελληνορθόδοξου Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, αφετέρου, το οποίο υπογράφηκε στην Αθήνα στις 8 Ιουνίου 2026.
παρ. 1 του Μνημονίου	Στην παρ. 1 του Μνημονίου περιγράφεται ο σκοπός της Συνεργασίας, ο οποίος συνίσταται στην υποστήριξη του Ελληνορθόδοξου Πατριαρχείου Ιεροσολύμων για την υλοποίηση των επιμέρους δράσεων. Επίσης, ορίζεται ότι οι τεχνικές ή άλλες ομάδες υποστήριξης οι οποίες αναλαμβάνουν τις δράσεις που απαιτούνται θα καθορίζονται, κάθε φορά, κατόπιν συμφωνίας των μερών.
παρ. 2 του Μνημονίου	Στην παρ. 2 του Μνημονίου αναφέρονται οι κοινές δράσεις, οι οποίες ενδεικτικά περιλαμβάνουν τον σχεδιασμό και την επίβλεψη εργασιών συντήρησης και αποκατάστασης των κινητών και ακίνητων μνημείων (όπως εικόνες, αγιογραφίες, ξυλόγλυπτα και ψηφιδωτά) την ψηφιακή αποτύπωση των μνημείων, την εκπόνηση μελετών επί των ανωτέρω έργων, την καταγραφή και τεκμηρίωση κινητών κειμηλίων, την οργάνωση, ψηφιοποίηση και συντήρηση χειρογράφων και εντύπων του Ιστορικού Αρχείου του Πατριαρχείου και της Πατριαρχικής Βιβλιοθήκης, τις ακαδημαϊκές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες σε συνεργασία με Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα στις Ελλάδας, τις επιστημονικές εκδόσεις και έντυπα για την προβολή της ιστορίας και των μνημείων του Πατριαρχείου.

παρ. 3 του Μνημονίου	Στην παρ. 3 του Μνημονίου προβλέπεται η χρηματοδότηση για τις συμφωνηθείσες δράσεις της παρ. 1 του Μνημονίου, συνολικού ποσού ενός (1) εκατομμυρίου ευρώ (1.000.000) ετησίως. Η κατανομή και ο επιμερισμός της χρηματοδότησης ορίζεται ως εξής: χρηματοδότηση με το ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων ευρώ (500.000) ετησίως από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εξωτερικών και χρηματοδότηση με το ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων ευρώ (500.000) ετησίως από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Πολιτισμού. Ειδικότερα, καθορίζεται ότι η χρηματοδότηση αφορά συγκεκριμένα προγράμματα ή δράσεις συνεργασίας, τα οποία θα συμφωνούνται εγγράφως από τα Μέρη, πριν από την έναρξη της υλοποίησής τους, κατόπιν εισήγησης του Ελληνορθόδοξου Πατριαρχείου Ιεροσολύμων ως προς τις προτεραιότητες. Επιπλέον, προβλέπεται ότι οι εργασίες των έργων εντός των χώρων του Πατριαρχείου θα εκτελούνται υπό την εποπτεία του Πατριαρχείου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις επιμέρους συμφωνίες.
παρ. 4 του Μνημονίου	Στην παρ. 4 του Μνημονίου καθορίζεται ότι οποιαδήποτε τροποποίηση του παρόντος Μνημονίου Συνεργασίας πραγματοποιείται εγγράφως, με νεότερη συμφωνία των μερών.
παρ. 5 του Μνημονίου	Στην παρ. 5 του Μνημονίου διατυπώνεται ρήτρα, σύμφωνα με την οποία η υπογραφή του μνημονίου δε δημιουργεί εταιρική σχέση και δε δίνει το δικαίωμα σε κανένα μέρος να δεσμεύσει νομικά ή οικονομικά το άλλο. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι η συνεργασία των Μερών δια του παρόντος Μνημονίου δεν στοιχειοθετεί συνεταιρισμό ή κοινοπραξία μεταξύ των μερών, κανένα μέρος δεν έχει την εξουσιοδότηση να ενεργεί, να υπογράφει ή να παίρνει αποφάσεις εκ μέρους του άλλου μέρους και, κυρίως καμία διάταξη δεν μπορεί να ερμηνευθεί κατά τρόπο που παραβιάζει τα κυριαρχικά, κανονικά ή διοικητικά δικαιώματα του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων.
παρ. 6 του Μνημονίου	Στην παρ. 6 του Μνημονίου προβλέπεται ότι δεν επιτρέπεται η εκχώρηση ή η μεταβίβαση από τα μέρη των δικαιωμάτων τους, που πηγάζουν από το παρόν Μνημόνιο, σε τρίτο.
παρ. 7 του Μνημονίου	Στην παρ. 7 του Μνημονίου προβλέπεται ότι η επίλυση διάφορων που μπορούν να ανακύψουν από την ερμηνεία και την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Μνημονίου θα επιλύονται με καλόπιστη διαβούλευση μεταξύ των μερών.
παρ. 8 του Μνημονίου	Στην παρ. 8 του Μνημονίου ορίζεται η έναρξη ισχύος του κυρωτικού του νόμου, η διάρκεια της ισχύος του και η δυνατότητα παράτασής του, ύστερα από αξιολόγηση της εφαρμογής του.
Άρθρο δεύτερο του σχεδίου νόμου	Τίθεται η έναρξη ισχύος του νόμου και του υπό κύρωση Μνημονίου Συνεργασίας.

A.5 Στόχοι της αξιολογούμενης ρύθμισης	
A.5.1 Ποιοι είναι οι στόχοι της αξιολογούμενης ρύθμισης (βραχυπρόθεσμοι και μακροπρόθεσμοι);	
● Η εδραίωση αναβαθμισμένης, διαφανούς και σταθερής συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Εξωτερικών και του Υπουργείου Πολιτισμού της Ελληνικής Δημοκρατίας, αφενός και του Ελληνορθόδοξου Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, αφετέρου, με σκοπό τη διατήρηση, προστασία, μελέτη και ανάδειξη της θρησκευτικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και των Ιερών Προσκυνημάτων του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων. ● Η προστασία και ανάδειξη της παγκόσμιας πολιτιστικής και θρησκευτικής παράδοσης.	
A.5.2 Οι στόχοι που επιδιώκονται με την αξιολογούμενη ρύθμιση πληρούν τα κριτήρια S.M.A.R.T.;	
ΝΑΙ ☒ ΟΧΙ ☐	
Εάν ΝΑΙ, αναφέρατε αν πληρούν τα παρακάτω κριτήρια:	
Specific (Συγκεκριμένοι)	
Measurable (Μετρήσιμοι)	
Achievable (Επιτεύξιμοι)	
Relevant (Σχετικοί)	
Time-bound (Χρονικά προσδιορισμένοι)	
A.5.3 Η αξιολογούμενη ρύθμιση προάγει τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών;	
ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☒	
Εάν ΝΑΙ, ποιοι είναι οι συναφείς στόχοι και ποια η συμβολή της ρύθμισης;	
A.5.4. Με την αξιολογούμενη ρύθμιση επιδιώκονται οι στόχοι της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία;	
ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☒	
Εάν ΝΑΙ, ποιοι είναι οι συναφείς στόχοι και με ποιο τρόπο υλοποιούνται.	

A.6 Ψηφιακή διακυβέρνηση
Προβλέπεται η χρήση πληροφοριακού συστήματος για την επίτευξη των στόχων όχι αξιολογούμενης ρύθμισης: NAI ☐ OXI ☒ Εάν NAI, ποιο είναι το σύστημα αυτό;
Το προβλεπόμενο πληροφοριακό σύστημα είναι συμβατό με την εκάστοτε ψηφιακή στρατηγική όχι χώρας (Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού); NAI ☐ OXI ☒ Εάν NAI, αναφέρατε με ποιο τρόπο είναι συμβατό.
Διασφαλίζεται η διαλειτουργικότητα του εν λόγω πληροφοριακού συστήματος με άλλα υφιστάμενα συστήματα; NAI ☐ OXI ☒ Εάν NAI, αναφέρατε ποια είναι αυτά τα συστήματα:

B. Έκθεση νομιμότητας

B.1 Συναφείς συνταγματικές διατάξεις	
Παρ. 6 άρθρου 24 Συντάγματος.	
B.2 Ενωσιακό δίκαιο	
Πρωτογενές ενωσιακό δίκαιο (συμπεριλαμβανομένου του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων)	
Κανονισμός	
Οδηγία	
Απόφαση	
B.3 Συναφείς διατάξεις διεθνών συνθηκών ή συμφωνιών	
Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	
Διεθνείς συμβάσεις	
B.4 Συναφής νομολογία των ανωτάτων και άλλων εθνικών δικαστηρίων, καθώς και αποφάσεις των Ανεξάρτητων Αρχών	
Πηγή	Στοιχεία και βασικό περιεχόμενο απόφασης
Ανώτατο ή άλλο εθνικό δικαστήριο	
Ανεξάρτητη Αρχή	
B.5 Συναφής ευρωπαϊκή και διεθνής νομολογία	
Πηγή	Στοιχεία και βασικό περιεχόμενο απόφασης
Νομολογία Δικαστηρίου Ε.Ε.	
Νομολογία Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	

Άλλα ευρωπαϊκά ή διεθνή δικαστήρια ή διαιτητικά όργανα	
---	--

Δ. Έκθεση γενικών συνεπειών

Δ.1 Οφέλη αξιολογούμενης ρύθμισης			
Το κυρούμενο Μνημόνιο θα συμβάλει στην εδραίωση αναβαθμισμένης, διαφανούς και σταθερής συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Εξωτερικών και του Υπουργείου Πολιτισμού της Ελληνικής Δημοκρατίας, αφενός και του Ελληνορθόδοξου Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, αφετέρου, με σκοπό τη διατήρηση, προστασία, μελέτη και ανάδειξη της θρησκευτικής και πολιτιστικής κληρονομίας, καθώς και των Ιερών Προσκυνημάτων του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων.			
Δ.2 Κόστος αξιολογούμενης ρύθμισης			
Δ.3 Κίνδυνοι αξιολογούμενης ρύθμισης			
Τομέας επίδρασης	Οφέλη	Κόστη	Κίνδυνοι
Θεσμοί, δημόσια διοίκηση και διαφάνεια			
Αγορά, οικονομία και ανταγωνισμός			
Κοινωνία και κοινωνικές ομάδες			
Φυσικό, αστικό και πολιτιστικό περιβάλλον			
Νησιωτικότητα			

Αθήνα, 3 Σεπτεμβρίου 2026

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

**ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ

**ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ**

ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΣΟΦΙΑ ΖΑΧΑΡΑΚΗ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΜΕΝΔΩΝΗ

Αριθμ. 118 / 6 / 2026

ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**Ε Κ Θ Ε Σ Η**

**Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους
(άρθρο 75 παρ. 1 του Συντάγματος)**

Στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Πολιτισμού «Κύρωση του Μνημονίου Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Εξωτερικών και του Υπουργείου Πολιτισμού της Ελληνικής Δημοκρατίας, αφενός και του Ελληνορθόδοξου Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, αφετέρου».

Α. Με το υπόψη σχέδιο νόμου, κυρώνεται και αποκτά ισχύ νόμου το ανωτέρω Μνημόνιο Συνεργασίας, το οποίο υπογράφηκε στην Αθήνα στις 8 Ιουνίου 2026, σχετικά με την edραίωση αναβαθμισμένης, διαφανούς και σταθερής συνεργασίας μεταξύ των Συμβαλλομένων Μερών, με σκοπό τη διατήρηση, προστασία, μελέτη και ανάδειξη της θρησκευτικής και πολιτιστικής κληρονομίας, καθώς και των Ιερών Προσκυνημάτων του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

Β. Από τις προτεινόμενες διατάξεις προκαλούνται, σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

1. Ετήσια δαπάνη, ύψους **1 εκατ. ευρώ**, για περίοδο δέκα (10) ετών, από τη χρηματοδότηση των αναφερόμενων δράσεων, που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του Μνημονίου Συνεργασίας [ενδεικτικά αναφέρονται η συντήρηση και αποκατάσταση κινητών και ακίνητων μνημείων (εικόνων, ξυλόγλυπτων, ψηφιδωτών κ.λπ.), η διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων, συνεδρίων κ.λπ.].

(παρ. 1 - 3 του υπό κύρωση Μνημονίου)

2. Ενδεχόμενη δαπάνη, από τη δυνατότητα παράτασης ισχύος του εν λόγω Μνημονίου. (παρ. 8 του υπό κύρωση Μνημονίου)

Αθήνα, 17 Αυγούστου 2026

Η Γενική Διευθύντρια

ΙΟΥΛΙΑ ARMAGOU

17/08/2026 14:15

Ιουλία Γ. Αρμάγου

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
(άρθρο 75 παρ. 3 του Συντάγματος)

Στο σχέδιο νόμου «Κύρωση του Μνημονίου Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Εξωτερικών και του Υπουργείου Πολιτισμού της Ελληνικής Δημοκρατίας, αφενός και του Ελληνορθόδοξου Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, αφετέρου»

Από τις διατάξεις του υπόψη σχεδίου νόμου, προκαλούνται σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

1. Ετήσια δαπάνη, ύψους **1 εκατ. ευρώ**, για περίοδο δέκα (10) ετών, από τη χρηματοδότηση των αναφερόμενων δράσεων, που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του Μνημονίου Συνεργασίας [ενδεικτικά αναφέρονται η συντήρηση και αποκατάσταση κινητών και ακίνητων μνημείων (εικόνων, ξυλόγλυπτων, ψηφιδωτών κ.λπ.), η διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων, συνεδρίων κ.λπ.].
(παρ. 1 - 3 του υπό κύρωση Μνημονίου)

2. Ενδεχόμενη δαπάνη, από τη δυνατότητα παράτασης ισχύος του εν λόγω Μνημονίου. (παρ. 8 του υπό κύρωση Μνημονίου)

Οι ανωτέρω δαπάνες θα αντιμετωπίζονται από τις πιστώσεις του κρατικού προϋπολογισμού.

Αθήνα, 3 Σεπτεμβρίου 2026

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

**ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Κ. ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ

Σ. ΜΕΝΔΩΝΗ